

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om pensionsstöd och lag om ändring av 63 b § i inkomstskattelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om pensionsstöd och lag om ändring av 63 b § i inkomstskattelagen (RP 226/2016 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 57/2016 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Pasi Pajula, social- och hälsovårdsministeriet
- övermatematiker Mikko Kuusela, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Jari Peura, arbets- och näringsministeriet
- jurist Ulla Suotunen, Pensionsskyddscentralen
- jurist Eva Aalto, Folkpensionsanstalten
- expert Antti Tanskanen, Finlands näringsliv rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Akava ry
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Företagarna i Finland rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen en lag om pensionsstöd. Långtidsarbetslösa som är födda före den 1 september 1956 och som har varit arbetslösa så gott som utan avbrott i fem år under en period som började den 1 september 2010 och slutade den 31 augusti 2016 ska från och med den 1 juni 2017 ha rätt till pensionsstöd i stället för arbetsmarknadsstöd. Pensionsstödet ska uppgå till

Betänkande ShUB 37/2016 rd

samma belopp som garantipension. Pensionsstöd betalas ut till dess att stödmottagaren går i ålderspension eller fyller 65 år.

Dessutom ska den som får pensionsstöd ha rätt till barnförhöjning enligt folkpensionslagen, bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappförmåner. Propositionen innehåller också ett förslag om ändring av inkomstskattelagen, som innebär att bestämmelserna om pension ska tillämpas på pensionsstödet vid beskattningen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

Syftet är att med en engångsåtgärd trygga försörjningsmöjligheterna för äldre långtidsarbetslösa med svag arbetsmarknadsställning. De ska få pensionsstöd i stället för arbetslöshetsförmån fram till dess att de går i ålderspension. Det är både mänskligt och socialpolitiskt befogat att genom en engångsåtgärd ge en begränsad grupp av äldre försörjningsstöd till ett lika stort belopp som garantipensionen. Pensionsstödet kan förhindra att långtidsarbetslösa äldre med dåliga möjligheter att få arbete marginaliseras socialt och drivs in i fattigdom.

En likadan engångsåtgärd vidtogs 2005, när personer som varit arbetslösa i tio år efter den ekonomiska krisen på 1990-talet fick rätt till pensionsstöd. Målgruppen är personer i åldrarna 60–64 år som varit arbetslösa i minst fem år. Det har varit svårt att få fram den typen av offentlig arbeidskrafts- och företagsservice eller andra sysselsättningsfrämjande tjänster som hade kunnat hjälpa dem att hitta jobb. År 2015 var aktiveringsgraden bland arbetslösa i åldrarna 60–64 år 5,7 procent, det vill säga så många var i aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder. I alla åldersklasser var siffran i snitt 25,1 procent.

Långtidsarbetslösheten drabbar fortfarande framför allt de äldre åldersklasserna, trots att det på senare år har gjorts en del för att underlätta situationen på arbetsmarknaden för äldre långtidsarbetslösa. Bland annat har villkoren för lönesubvention när en arbetsgivare anställer 60-åringar ändrats och tillgängligheten till utbildning och rehabilitering förbättrats. Bland alla åldersgrupper är gruppen 60 år och äldre den som har den högsta arbetslösheten och de längsta arbetslöshetsperioderna. En stor orsak till detta är att efterfrågan på äldre är så liten på marknaden. Deras arbetslöshet upphör sällan av den orsaken att de fått ett arbete.

Villkoren för att få pensionsstöd

Ett villkor för att få pensionsstöd är att en person som är född före den 1 september 1956 hade rätt att få arbetsmarknadsstöd den 31 augusti 2016 och att personen under de föregående sex åren har

Betänkande ShUB 37/2016 rd

fått arbetslöshetsförmån i sammanlagt fem år. Propositionen har enligt utskottet så heltäckande som möjligt försökt förhindra att vissa personer går miste om stödet av slumpmässiga orsaker.

Personer i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, personer som är arbetsoförmögna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vid kontrolltidpunkten kan få sjukdagpenning eller personer som får rehabiliteringsstöd enligt pensionslagstiftningen jämföras med personer med rätt till arbetsmarknadsstöd, om de också får utkomststöd. Rätten till pensionsstöd avgörs utifrån en viss kontrolltidpunkt. Det är därför rimligt att den som vid den tidpunkten får sjukdagpenning eller rehabiliteringsstöd på grundval av sjukdom inte går miste om pensionsstödet av den anledningen. Också de som inte har kunnat få arbetsmarknadsstöd exempelvis under en tid utan ersättning, till följd av arbetsskyldigheten eller vänte- eller karenstiden för en förmån eller på grund av behovsprövning jämföras med personer som har rätt till arbetsmarknadsstöd.

Utskottet välkomnar också att kravet på arbetslöshet i fem år får uppfyllas under en sexårsperiod. Då är kortvariga anställningar inget hinder för att få pensionsstöd och de arbetslösa går inte miste om stödet till följd av egen aktivitet.

Pensionsstödtagarnas situation

De som uppfyller stöd villkoren ges möjligheten att välja om de vill fortsätta söka arbete och få arbetslöshetsförmån eller om de hellre vill få pensionsstöd utan skyldighet att vara anmälda som arbetssökande på arbets- och näringsbyrån. Pensionsstödet är dock inget hinder för att anmäla sig som arbetssökande. Trots det förväntas den nya lagen frisätta en del resurser på arbets- och näringsbyråerna. Samtidigt innebär ändringen att en del av dem som får stödet inte bara får mer bestående försörjning utan också bättre försörjningstrygghet.

Nettoinkomsterna ökar när pensionsstödtagarna får ett pensionsstöd till samma belopp som garantipension i stället för arbetsmarknadsstöd. I snitt kommer nettoinkomsterna att öka med omkring 200 euro i månaden. De högre nettoinkomsterna beror främst på att pensionsstödet är högre än arbetsmarknadsstödet, att stöden behandlas olika i kommunalbeskattningen och att bostadsbidraget för pensionstagare i snitt är högre än det allmänna bostadsbidraget. Dessutom har en pensionsstödtagare rätt att få barnförhöjning enligt folkpensionslagen och vårdbidrag för pensionstagare. Det är också tillåtet att arbeta vid sidan om pensionsstödet utan att stödbeloppet påverkas.

Utskottet understryker att rätten att få sjukpension inte kringkärs av pensionsstödet. Villkoren för att få sjukpension är oförändrade och den som uppfyller villkoren för pensionsstöd kan på normalt sätt ansöka om sjukpension också i fortsättningen. Pensionsstödet är explicit tänkt att vara en stödform som sätts in före ålderspension. Stödet betalas ut längst till dess att stödtagaren uppnår åldern för ålderspension eller fyller 65 år.

Bättre ställning på arbetsmarknaden för äldre

Arbetslöshet är en faktor som snabbt försämrar arbetsförmågan, visar studier. Personer som inte uppfyller stödkriterierna eftersom de inte varit arbetslösa hela den lagstadgade tiden på fem år eller fyller 60 år efter den 31 augusti 2016 går miste om pensionsstödet.

Betänkande ShUB 37/2016 rd

Statistiken visar att över hälften av arbetslösa över 55 år är långtidsarbetslösa. I den gruppen ingår också personer med utdragen arbetslöshet enligt den föreslagna lagen, som är svårssysselsatta till följd av förlorad yrkeskompetens, låg utbildning, sin livshistoria, sitt hälsotillstånd eller av andra liknande skäl. Utskottet menar att den primära åtgärden i deras fall är att utreda arbetsförmågan. Om de inte kan få sjukpension på grund av nedsatt arbetsförmåga, bör man söka individuella lösningar för rehabilitering, utbildning och sysselsättning, som kan öppna nya vägar in i arbetslivet.

De senaste tio åren har Finland lyckats höja sysselsättningen bland äldre avsevärt, påpekar utskottet. Sedan 2008 har sysselsättningen bland personer i åldrarna 55—59 år stigit i jämn takt i motsats till situationen i lägre ålderskategorier, och bland äldre kvinnor är sysselsättningen hög i Finland jämfört med många andra EU-stater. Också bland personer i åldrarna 60—64 år har sysselsättningen förbättrats betydligt under samma period. Det positiva sysselsättningsläget bland äldre beror framför allt på längre arbetsliv. Om regeringens mål för sysselsättningen ska kunna nås, måste den positiva utvecklingen bland äldre fortsätta. För att förhindra arbetslöshet bland äldre är det viktigt att försöka se till att de får behålla arbetet och kan vara kvar i arbetslivet.

DETALJMOTIVERING

Lagförslag 1

I lagen om pensionsstöd föreskriver 13 § 2 mom. att Folkpensionsanstalten kan hålla inne folkpension, familjepension enligt folkpensionslagen och en förhöjning av familjepensionen som betalas retroaktivt till den del som beloppet motsvarar det pensionsstöd som har betalats ut till ett för stort belopp. Utskottet föreslår att bestämmelsen kompletteras med garantipension som betalas ut retroaktivt för att också den ska kunna hållas inne.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 226/2016 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 226/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om pensionsstöd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna förutsättningar för pensionsstöd och grunderna för bestämmande av stödet

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att genomföra ett engångsarrangemang där försörjningen för vissa personer som har varit arbetslösa under en lång tid och som har hamnat i en svår situation på arbetsmarknaden tryggas genom pensionsstöd innan ålderspensionen börjar.

2 §

Rätt till pensionsstöd

Pensionsstöd kan beviljas den som bor i Finland och som är född före den 1 september 1956. Pensionsstöd betalas till slutet av den månad då personen fyller 65 år.

En förutsättning för att pensionsstöd ska beviljas är att personen i fråga har varit berättigad till arbetsmarknadsstöd den 31 augusti 2016 och att han eller hon den 1 september 2010 eller därefter och senast den 31 augusti 2016 har betalats arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) för minst 1250 dagar eller dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa för maximitiden och därtill arbetsmarknadsstöd för minst 750 dagar.

Med en sådan person med rätt till arbetsmarknadsstöd den 31 augusti 2016 som avses i 2 mom. jämföras vid tillämpningen av denna lag dessutom en sådan person som avses i 10 kap. 2 § 3 mom. 1—2 och 4—6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa en sådan person som avses i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001), en sådan arbetsoförmögen person som avses i 3 kap. 3 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), en person som får rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenning för-

Betänkande ShUB 37/2016 rd

måner (566/2005) och en arbetsoförmögen person som får rehabiliteringsstöd som beviljats med stöd av någon av de lagar som nämns i 3 §.

Till sådana dagar för vilka en person har betalats arbetsmarknadsstöd och som avses i 2 mom. räknas också sådana dagar som avses i 10 kap. 2 § 3 mom. 4—6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, sådana dagar då en person har deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och som avses i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, sådana dagar för vilka en person har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen och som avses i 3 kap. 3 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och de dagar för vilka en person med stöd av 9 kap. 3 och 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa före år 2013 inte fick arbetsmarknadsstöd på basis av behovsprövning i fråga om makens inkomster enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2012.

3 §

Sociala förmåner som utgör hinder för pensionsstöd

En person har inte rätt till pensionsstöd om han eller hon får

- 1) folkpension enligt folkpensionslagen (568/2007),
- 2) garantipension enligt lagen om garantipension (703/2010),
- 3) pension enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006), lagen om pension för företagare (1272/2006), lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), lagen om sjömanspensioner (1290/2006), pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016), lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006), den pensionsstadga som getts med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998) eller landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 54/2007) (arbetspensionslagarna),
- 4) annan pension som grundar sig på ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, företagsverksamhet eller ett förtroendeuppdrag än sådan pension som avses i 3 punkten,
- 5) avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006),
- 6) sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på någon annan grund än med stöd av 8 kap. 6 § i den lagen,
- 7) rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner på någon annan grund än med stöd av 4 kap. 34 § i den lagen,
- 8) en pension eller ersättning från utlandet som motsvarar en sådan pension eller ersättning som avses i 1—7 punkten.

Familjepension enligt de lagar som nämns i 1 mom. utgör emellertid inte hinder för betalning av pensionsstöd.

En person anses få pension enligt 1 mom. även då invalid- eller sjukpension eller garantipension som han eller hon får är vilande i enlighet med lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009).

Betänkande ShUB 37/2016 rd

4 §

Förmåner och ersättningar som dras av från pensionsstödet

Från pensionsstödet fulla belopp avdras beloppet av följande pensionsinkomster som den sökande får fortlöpande eller årligen återkommande:

1) olycksfallspension och familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) och lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

2) sjukpension och familjepension samt ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagstiftningen, den sistnämnda ersättningen dock först då ett år förflutit från skadefallet,

3) rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, dock först då ett år förflutit från skadefallet, samt sjukpension och ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), den sistnämnda ersättningen dock först då ett år förflutit från skadefallet,

4) livränta och försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948),

5) familjepension som betalas med stöd av patientskadelagen (585/1986) och brottsskadelagen (1204/2005),

6) familjepension enligt folkpensionslagen eller lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007) och arbetspensionslagarna, eller någon annan familjepension som grundar sig på ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, företagsverksamhet eller ett förtroendeuppdrag,

7) en fortlöpande pension eller ersättning från utlandet som motsvarar en sådan pension eller ersättning som avses i 1—6 punkten.

5 §

Pensionsstödet inverkan på andra sociala förmåner

Den som får pensionsstöd har samma rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som den som får ålderspension har enligt 8 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen. Betalningen av dagpenning dras emellertid in från ingången av den månad då personen i fråga beviljas invalid- eller sjukpension i enlighet med 16 §.

Den som får pensionsstöd har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, barnförhöjning och vårdbidrag för pensionstagare i enlighet med det som närmare föreskrivs i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), 10 kap. i folkpensionslagen och lagen om handikappförmåner (570/2007). Pensionsstödet jämföras med de pensioner som nämns i 8 § 1 mom. i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, 51 § 1 mom. i folkpensionslagen och 9 § i lagen om handikappförmåner.

Den som får pensionsstöd har rätt att få rehabiliteringspenning till pensionstagare enligt 34 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. Pensionsstödet räknas som grund för pensionstagares rehabiliteringspenning i enlighet med 34 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.

Den som får pensionsstöd har inte rätt att få arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Betänkande ShUB 37/2016 rd

En person har inte rätt att få sådan uppskovsförhöjning som betalas med stöd av arbetspensionslagarna för samma tid som han eller hon har fått pensionsstöd. När inkomsten för återstående tid bestäms i anslutning till pension enligt arbetspensionslagarna jämförs pensionsstödet med arbetsmarknadsstöd.

6 §

Boende i Finland

Huruvida en person är bosatt i Finland avgörs med stöd av lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

7 §

Pensionsstödet belopp

Det belopp som anges i 8 § 1 mom. i lagen om garantipension betalas som pensionsstöd till stödmottagaren, med beaktande av det som föreskrivs i 33 § i den lagen.

Pensionsstöd betalas inte om dess belopp understiger det belopp som anges i 8 § 4 mom. i lagen om garantipension.

2 kap.

Förfarande

8 §

Ansökan om pensionsstöd

Ansökan om pensionsstöd ska göras hos Folkpensionsanstalten.

Om en sökande på grund av sjukdom, ålderdom eller av någon annan liknande orsak är oförmögen att själv ansöka om pensionsstöd eller att i övrigt bevaka sina intressen och rättigheter vad gäller pensionsstöd och saknar intressebevakare, kan en av Folkpensionsanstalten godkänd nära anhörig till sökanden eller någon annan som huvudsakligen har tagit hand om sökanden föra talan i ärenden som gäller sökandens pensionsstöd.

9 §

Avgörande av en ansökan utifrån tillgängliga uppgifter

En ansökan om pensionsstöd kan avgöras utifrån de uppgifter som Folkpensionsanstalten har tillgång till om sökanden vägrar att lämna sådana uppgifter som behövs för avgörande av ansökan eller att lägga fram den dokumentation som skäligen kan krävas av honom eller henne.

Betänkande ShUB 37/2016 rd

10 §

Beviljande av pensionsstöd

Pensionsstöd beviljas från ingången av den månad då rätt till stödet uppkom. Pensionsstöd beviljas inte utan särskilda skäl för en längre tid än sex kalendermånader före ansökan om pensionsstöd. Samma förfarande tillämpas när pensionsstödet belopp höjs.

11 §

Betalning av pensionsstöd

Pensionsstöd betalas månatligen in på ett av mottagaren angivet konto inom Europeiska unionen. Pensionsstödet kan betalas även på något annat sätt, om det inte är möjligt att betala in det på ett konto eller om den som ansöker om eller får stöd anför särskilda skäl för ett annat betalnings-sätt.

Om den som har rätt till pensionsstöd avlider innan ansökan har avgjorts, ska pensionsstödet betalas till den efterlevande maken, boutredningsmannen eller, med fullmakt av delägarna i dödsboet, till någon annan företrädare för dödsboet högst till utgången av den månad under vilken sökanden avled.

Pensionsstödet betalas ut den fjärde dagen i varje månad eller, om den inte är en bankdag, föregående bankdag. Pensionsstödsposter som ska betalas retroaktivt kan dock betalas också någon annan bankdag.

12 §

Beviljande och betalning av pensionsstöd temporärt

Om ändring har sökts i fråga om en sådan pension eller ersättning enligt 3 eller 4 § som ska beaktas vid beviljandet av pensionsstöd, kan pensionsstöd beviljas och betalas temporärt. Folkpensionsanstalten får återkräva pensionsstöd som betalats till ett för stort belopp för samma tid från pensionen eller ersättningen i fråga. Folkpensionsanstalten får återkräva pensionsstöd som betalats till ett för stort belopp också då arbetspensionsanstalten fortsätter att betala ut rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande.

Om den som ansöker om pensionsstöd har ansökt om pension eller ersättning från någon annan stat, kan pensionsstödet beviljas temporärt för den tid behandlingen av ärendet pågår. När Folkpensionsanstalten har fått uppgifter om den pension eller ersättning som sökanden har ansökt om i den andra staten, fattar den ett slutligt beslut om pensionsstödet.

I de fall som avses i 1 mom. ska Folkpensionsanstalten minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela pensionsanstalten eller någon annan som betalar ersättning att pensionen eller ersättningen eller en del av den ska betalas till Folkpensionsanstalten.

Betänkande ShUB 37/2016 rd

13 §

Indrivning av pensionsstöd från pension eller ersättning som betalas retroaktivt

Folkpensionsanstalten har rätt att hos den som betalar pension eller ersättning enligt 3 och 4 § driva in pension eller ersättning som denna har betalat retroaktivt till den del pensionen eller ersättningen motsvarar pensionsstöd som har betalats till ett för stort belopp, om den som betalar pensionen eller ersättningen i fråga

- 1) rättar eller justerar pensionens eller ersättningens belopp,
- 2) efter ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd, eller
- 3) beviljar pension eller ersättning.

Folkpensionsanstalten kan hålla inne folkpension, familjepension enligt folkpensionslagen, en förhöjning av familjepensionen och garantipension enligt lagen om garantipension som betalas retroaktivt till den del som beloppet motsvarar det pensionsstöd som har betalats till ett för stort belopp, om Folkpensionsanstalten beviljar eller rättar folkpensionen eller garantipensionen, beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd eller beviljar, rättar eller justerar familjepensionen.

I de fall som avses i 1 mom. 3 punkten ska Folkpensionsanstalten minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela pensionsanstalten eller någon annan som betalar ersättning att pensionen eller ersättningen eller en del av den ska betalas till Folkpensionsanstalten.

14 §

Avbrott i betalningen av pensionsstöd under verkställigheten av ett fängelsestraff

Utbetalningen av pensionsstöd till en person som avtjänar ovillkorligt fängelsestraff i fängelse avbryts när tre månader har avtjänats av fängelsestraffet eller ett förvandlingsstraff för böter som ska avtjänas utöver det. Om häktningstiden omedelbart före verkställigheten av straffet dras av från straffet, avbryts utbetalningen av pensionsstödet på motsvarande sätt när den sammanräknade tiden för straffverkställigheten och avdraget uppgår till tre månader, dock tidigast från ingången av månaden efter den beräknade tidpunkt då straffet ska börja avtjänas.

Pensionsstöd som avbrutits börjar betalas ut från ingången av den månad som följer efter frigivningen. Om en stödmottagare friges den första dagen i månaden, betalas pensionsstödet dock från ingången av den månaden.

För tryggnad av försörjningen kan pensionsstöd som avbrutits eller en del av stödet betalas till pensionsstödtagarens make eller sambo och barn under 16 år.

15 §

Anmälningsskyldighet

I en ansökan om pensionsstöd ska uppges:

- 1) sökandens personuppgifter,
- 2) uppgifter om övriga pensioner och ersättningar som den sökande har sökt och fått.

Den som får pensionsstöd ska informera Folkpensionsanstalten om

Betänkande ShUB 37/2016 rd

1) beviljande och upphörande av pensioner och ersättningar som inverkar på pensionsstödet och om förändringar i deras belopp,

2) adressförändring och flyttning utomlands.

Den som ansöker om och den som får pensionsstöd ska lämna Folkpensionsanstalten också andra uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ansökan och betalning av stödet.

16 §

Rätt till invalid- eller sjukpension för den som får pensionsstöd

Om den som får pensionsstöd blir arbetsoförmögen på det sätt som avses i någon av de lagar som nämns i 3 §, kan han eller hon på ansökan beviljas invalid- eller sjukpension från ingången av den månad som följer efter det att arbetsoförmågan inträdde. Pensionsstödet dras in från begynnelsestidpunkten för invalid- eller sjukpensionen.

Om en person som tidigare har fått pensionsstöd har beviljats invalid- eller sjukpension som rehabiliteringsstöd, kan betalningen av pensionsstöd fortsätta från ingången av den månad som följer på den då rehabiliteringsstödet upphörde.

17 §

Betalning av pensionsstöd som beviljats retroaktivt

Retroaktivt beviljat pensionsstöd ska innehållas för Folkpensionsanstalten eller betalas till arbetslöshetskassan till den del som stödet motsvarar den förmån som dessa har betalat ut, om Folkpensionsanstalten beviljar pensionsstöd retroaktivt för samma tid som den som får pensionsstöd har fått en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Pensionsstöd betalas dock till arbetslöshetskassan endast under förutsättning att ett meddelande enligt 11 kap. 14 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har lämnats minst två veckor före den dag då pensionsstödet ska betalas ut.

18 §

Justering av pensionsstödet

Pensionsstödet justeras om den som får pensionsstöd beviljas en i 4 § avsedd pension eller ersättning som inverkar på pensionsstödet eller om en pension eller ersättning som ska beaktas som inkomst ändras av någon annan orsak än på grund av indexbindning. Om beloppet av inkomsten ständigt varierar, justeras pensionsstödet senast inom två år från det att pensionsstödet började betalas eller från den föregående justeringen.

Pensionsstödet kan i de fall som avses i 1 mom. justeras utan ansökan. Den som får pensionsstödet ska höras.

Om en förändring inträffar den första dagen i en kalendermånad, justeras pensionsstödet från ingången av den månaden. I annat fall justeras pensionsstödet från ingången av den månad som följer på förändringen.

Betänkande ShUB 37/2016 rd

19 §

Avbrott i pensionsstöd

Utbetalningen av pensionsstöd eller en del av stödet kan avbrytas om det är uppenbart att den som får pensionsstöd på grund av förändrade förhållanden eller av någon annan orsak inte har rätt till pensionsstödet. Om den som får pensionsstöd inte lämnar den tilläggsutredning som begärs, avgörs ärendet utifrån de uppgifter som Folkpensionsanstalten har tillgång till.

Utbetalningen av pensionsstöd kan avbrytas temporärt, om den som får pensionsstöd trots begäran inte anger sin betalningsadress.

Om pensionsstöd som avbrutits börjar betalas ut på nytt, betalas det inte utan särskilda skäl retroaktivt för en längre tid än sex kalendermånader.

20 §

Indragning av pensionsstöd

Pensionsstödet dras in från ingången av den månad under vilken den som får pensionsstöd beviljas pension eller någon annan ersättning enligt 3 §.

Pensionsstödet dras in från ingången av den månad som följer på förändringen, då den som får pensionsstöd

- 1) fyller 65 år,
- 2) flyttar utomlands, permanent eller för över ett år,
- 3) i övrigt inte uppfyller kriterierna för att beviljas pensionsstöd,
- 4) avlider.

21 §

Betalning av pensionsstödet till ett kommunalt organ

Folkpensionsanstalten kan besluta att pensionsstödet ska betalas till ett sådant organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) i den kommun där stödmottagaren är bosatt för att användas till underhåll för stödmottagaren och hans eller hennes anhöriga enligt 14 § 3 mom., om stödmottagarens eller hans eller hennes anhörigas försörjning äventyras om pensionsstödet betalas till stödmottagaren själv. Pensionsstöd som har betalats på detta sätt får inte utan stödmottagarens uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än underhållet den månad som pensionsstödet har betalats ut för.

Framställning om att pensionsstödet ska betalas till ett kommunalt organ kan göras av stödmottagaren, stödmottagarens make eller sambo, någon annan anhörig, den som huvudsakligen tar hand om stödmottagaren eller det kommunala organet.

Betänkande ShUB 37/2016 rd

22 §

Bestämmelser om förfarandet i fråga om pensionsstöd och ändringssökande

På pensionsstöd som verkställs av Folkpensionsanstalten tillämpas det som föreskrivs i lagen om garantipension i fråga om meddelande av beslut, dröjsmålsförhöjning och dröjsmålstid, erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter, användning av uppgifter och teknisk anslutning, återbetalning av förmåner som betalats efter att en person har avlidit, återkrav och preskription av fordran som återkrävs samt rättelse av beslut, förfarandet vid ändringssökande och undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut.

3 kap.

Särskilda bestämmelser

23 §

Utmättnings- och överföringsförbud

Pensionsstöd får inte utmätas.

Trots 1 mom. får en förmån enligt denna lag utmätas för att driva in ett underhållsbidrag eller därmed jämförbart skadestånd som ska betalas till barn.

Ett avtal om överföring av pensionsstöd enligt denna lag på någon annan är ogiltigt.

24 §

Verkställighet

De uppgifter enligt denna lag som gäller pensionsstöd sköts av Folkpensionsanstalten.

25 §

Finansiering

Staten ersätter Folkpensionsanstalten för kostnaderna för pensionsstöd som betalas med stöd av denna lag.

Kostnaderna för pensionsstöd enligt denna lag betalas ur folkpensionsfonden. Pensionsstödet jämfställs med de förmåner som nämns i 12 b § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001).

När statens andel ska betalas till Folkpensionsanstalten iakttas det som föreskrivs i 36 § i lagen om garantipension.

Verksamhetskostnader som verkställigheten av denna lag medför räknas som Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader och ska betalas ur folkpensionsfonden.

Betänkande ShUB 37/2016 rd

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Pensionsstöd betalas från ingången av juni 2017.

2.

Lag

om ändring av 63 b § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 63 b §, sådan den lyder i lag 40/2005, som följer:

63 b §

Pensionsstöd

När det gäller pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd (/2016) ska bestämmelserna om pension tillämpas vid beskattningen.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2017.

Helsingfors 1.12.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd

Betänkande ShUB 37/2016 rd

medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Anne Louhelainen saf
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Annika Saarikko cent
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent
ersättare Satu Taavitsainen sd
ersättare Sari Tanus kd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.